

Mély-ég objektumok

Észlelő	Észlelés	Műszer
Dán András (Etyek)	3	25,4 T
Kiss Péter (Kerepes)	1	11,0 T
Schné Attila (Nemesvámos)	2	30,0 T
Rózsa Ferenc (Vác)	1f	8,0 L
Szabó Gyula (Szeged)	4	20,0 T

1995. december–1996. február folyamán 5 fő 10 vizuális és 1 fotografikus megfigyelést végzett. Rövidítések: NY= nyílthalmaz, DF= diffúz köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, C= Cassegrain-reflektor, L= refraktor, B= binokulár, f= fotó.

1995/96 teléről elmondható, hogy nem kedvezett különösebben a jobb körülményekhez szokott mély-ég megfigyelőknek: decemberről egyetlen észlelés sem érkezett, és január-februárról is csak alig. Ugyanakkor néhányan korábbi megfigyelést küldtek be, amit ez alkalommal számíthatunk hozzá a rovat anyagához. Külön említendő Rózsa Ferenc 80/840-es Zeiss-refraktorral 65 perc kintartással Kodak Gold 400 negatívra készített felvétele, amelyen tökéletesen látható az NGC 2024 Ori DF, a ζ Ori körüli többi részlettel, így az IC 434 DF filamentje, benne a B 33 (Lófej-köd) SK sziluettjevel.

Az ajánlati listáról ezúttal Schné Attila rajzát mutatjuk be, de meg kell említeni, hogy Szabó Gyula a szegedi 40 cm-es Cassegrain-távcsővel az M31-beli gömbhal-mazok és asszociációk közül hármát megkísérelt azonosítani; ezekről korábban Schné Attila küldött anyagot. A rovat vezetője is őszintén be kell hogy vallja, hogy a rajzok összevetése meghaladta lehetőségeit, ami remélhetőleg nem csökkenti az észlelők őszinte lelkesedését az ilyen jellegű (hazai viszonylatban kurióznak számító) objektumok további megfigyelési kísérleteire. Szabó Gyula ezenkívül is küldött említésre méltó anyagot, 20 cm-es műszerével az M78 körüli DF ködök közül a 2064, 2067, 2071 DF lerajzolására vállalkozva.

Dán András 25,4 cm-es Newton-távcsővel többek közt az NGC 2392 Gem PL-ről készített nagyon részletes megfigyelést. A távcsővel használt legnagyobb nagyítás 1000x-es volt! Ez csak egészen kivételes optikai minőség és kiváló légkör mellett érhető el; fényes és kompakt objektumoknál megvan a realitása az ilyen óriási nagyításoknak is.

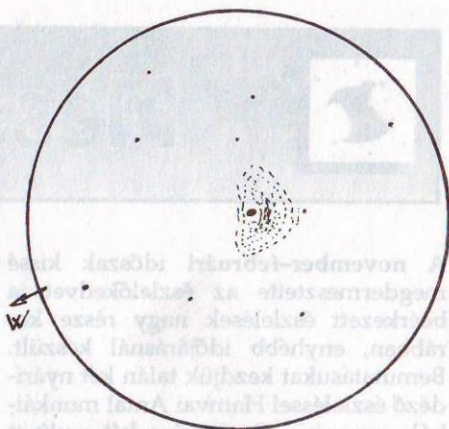
NGC 2023 Ori DF

20,0 T, 200x: A fényes csillagot EL-sal (az észlelő leírása szerint vakfolton) nézve előtűnik egy 3'–4' méretű, kissé a Rák-ködre emlékeztető fényes ködösség, ennek kiemelkedőbb része egy deltoidszerű alakzat, ami É–D irányú, ettől K-re van még egy „fényesebb” ív is, a részletek viszonylag jó kontraszttal látszanak egy halványabb ködösségbe ágyazva. (Szabó Gyula)

30,0 T, 100x: Alacsony felületi fényességű, viszonylag nagy ködfolt. Számomra háromszög alakúnak tűnt. Felülete kissé inhomogén, a központi csillag a Ny-i részen helyezkedik el. (Schmé Attila)

Bár a 30 cm-es reflektorral készült leírás szűkszavúbb, de a rajz szinte tökéletesen ábrázolja a kisebb távcsővel részletesebben leírtakat. A DF kód kétségtelenül a nehezebben észlelhetők közé tartozik, különösen a viszonylag fényes (7^m,8) „központi”, megvilágító csillag zavaró, ugyanakkor a téli észleléseknél a legkisebb légköri pára irrálissá teheti az eredményes észlelést.

PAPP SÁNDOR

30,0 T

100x

LM ≈ 35'

Folytatás a 21. oldalról!

Idén a Vénusz június 10-én 18 órakor kerül alsó együttállásba a Nappal. A sarló észlelésére legalkalmasabb időszak az együttállás előtti és utáni egy-két hét, amikor a bolygó nagynak és vékonynak látszik. Muenzer észlelése azt sugallja nekünk, hogy a sarló megfigyelésére már május elején is megvan az esély, és az együttállás után — amikor a planéta megjelenik a napkelte előtti égen — a sarló valószínűleg ismét megfigyelhető lesz június egész második felében, sőt talán július elején is.

A bolygó fázisának megpillantására legalkalmasabb időpont a közvetlenül napnyugta utáni, valamint napkelte előtti világos egű időszak, amikor eltompul a Vénusz ragyogása. Később (illetve korábban), amikor bolygónk már fényesen ragyog a sötét égbolton, akkor erős sugárzása már könnyen elnyomhatja a sarló alakot. Tehát amennyivel észrevehetőlenebb a planéta szürkületben, paradox módon annyival könnyebben látszik olyankor a formája. A világos égi háttértől nehezen elváló fénypontocska megkereséséhez nagyon jól használható egy nagy látómezejű binokulár. Természetesen a csupán binoklival végzett sarló megfigyelés nem számít pozitív szabadszemes észlelésnek.

A megfigyelések beküldésekor jegyezzük le az észlelő nevét és címét, az észlelés helyét, dátumát és idejét (UT-ben), valamint írjuk le minél részletesebben és színesebben a látottakat.

A Sky and Telescope 1990. januári számának felhasználásával: Gyenizse Péter

A témával kapcsolatos cikkek olvashatók még a Meteor 1992/1-es (46. o.) és 1992/3-as (16–17. o.) számaiban, valamint Az észlelő amatőrcsillagász kézikönyve I. kötetében (220 o.). Ez utóbbi kiadvány az Uránia Csillagvizsgálóban megvásárolható.